

Lausunto 13.10.2024

Työ- ja elinkeinoministeriö

Lausunto Suomen Teollisuussijoitus Oy:n (Tesi) sijoitusstrategiatyöryhmän raportista koskien Tesin toiminnan uudistamista

MB Partners Oy kiittää mahdollisuudesta lausua mielipiteensä Tesin sijoitusstrategiatyöryhmän raprtista ja lausuu seuraavaa.

MB Partners Oy:n ("MB Rahastot" tai "MB") käsityksen mukaan Tesin rahastosijoitustoimintaan suunnitellut uudistukset eivät huomioi perusrahastosijoitustoiminnan mukaan lukien buyout-sijoittamisen vaikuttavuutta Suomen kansantaloudelle eivätkä Tesin rahastosijoittajan roolin merkittävyyttä pääomasijoittajien varainkeruulle. Tesin rahastosijoitusten suunnitellut uudet rajoitukset heikentäisivät huomattavasti suomalaisten pääomasijoittajien toimintaedellytyksiä ja sitä kautta rajoittaisivat merkittävästi suomalaisten yritysten kasvumahdollisuuksia ja niiden pääsyä pääomasijoittajien tukemien rahoitusratkaisujen piiriin. Raportin esityksellä olisi selkeitä negatiivisia vaikutuksia pk-yrityksiin ja niiden kehitysmahdollisuuksiin.

Kotimaiset buyout-rahastot ovat olennainen osa Suomen talouden selkärankaa. Näiden rahastojen sijoituksilla ja osaamisella kasvatetaan Suomeen vastuullisesti raportissa peräänkuulutettuja Mittelstand-yrityksiä, jotka ovat merkittäviä työnantajia, toimialojensa kansainvälistyviä kärkiyrityksiä sekä vahvoja talouden kasvumooottoreita. Buyout-rahastot kehittävät pienemmistä yrityksistä suurempia, kilpailukykyisiä yrityksiä. Viimeisen kymmenen vuoden aikana 500 suurimman suomalaisen yrityksen joukkoon nousseista yrityksistä 30 % on pääomasijoitustaustaisia, joista 87 % on kasvanut buyout-sijoittajien omistuksessa. Käytännössä buyout-sijoitukset toteuttavat kasvustrategioillaan myös TEM:n korostamia teollisuuspoliittisia tavoitteita. Raportissa ja Tesin uudessa sijoitusstrategiassa jätetään kokonaan huomioimatta, että valtaosa suomalaisiin yrityksiin tapahtuvista kasvusijoituksista tapahtuu kansallisten, eri kokoisten buyout-rahastojen kautta. Tätä ryhmää pääomasijoittajia ei tule unohtaa.

Edelleen työryhmä ei ole tunnistanut, että buyout-rahastoilla on tuottojensa ansiosta vahvaa näyttöä siitä, että ne kykenevät tunnistamaan voittavat alat, joihin kannattaa panostaa. Ei ole näyttöä siitä, että TEM, Tesi tai poliitikot kykenisivät tunnistamaan voittavat alat pääomasijoittajia paremmin. Sijoitusilmapiirin muututtua viime vuosien aikana myös buyout-rahastot etsivät ja arvioivat aktiivisesti puolustusteollisia sijoituskohteita. Pääomasijoittajat kykenevät sijoittamaan myös uudistuvaan teollisuuteen. Esimerkiksi TEM:n kuulemistilaisuuden 11.10.2024 presentaatiossa mainittu Kotkamills on ollut MB Rahastojen sijoituskohte. MB:n osaamisella ja MB:n johtaman sijoittajakonsortion avulla Kotkamillsissä toteutettiin merkittävä, noin 170 miljoonan euron kartonkikoneinvestointi, joka on yksi maailman edistyksellisimmistä ja kapasiteetiltaan yksi Euroopan suurimmista. Buyout-rahastot tuovat kohdeyrityksiinsä myös

liiketoimintaosaamista, joka on rahoituksen rinnalla ehdoton edellytys menestyvään kasvun ja innovaatioiden kaupallistamisen toteuttamiseen. Edellä kuvatun valossa kannustamme TEM:iä ja Tesiä erityisesti kiinnittämään huomiota siihen, että Tesi ei suorasijoitustoiminnallaan lähde kilpailemaan pääomasijoittajien kanssa tai vääristämään markkinoita. TEM:n ja Tesin hallituksen on syytä luoda läpinäkyvät ja sidosryhmiä laajasti kuulevat arviointimekanismit sille, että Tesin sijoitustoiminnan yleisperiaatteet aidosti toteutuvat.

Tesillä on tärkeä rooli myös buyout-rahastojen sijoittajana. Kotimainen sijoittajakenttä kapenee koko ajan, ja kansainvälisten sijoittajien saaminen Suomeen on tärkeää. Tesi on kansainvälisesti tunnustettu ja arvostettu sijoittaja, jonka pitkäjänteisellä sijoittamisella useisiin peräkkäisiin rahastosukupolviin on merkittävä katalysointirooli kansainvälisten sijoittajien mukaan saamiseksi. Tesi toimii luotettavana referenssinä niin kansainvälisille sijoittajille kuin pienemmille kotimaisille sijoittajille, joilla ei ole resursseja suorittaa täysimääräistä due diligence -arviointia potentiaalisesta rahastosijoituskohteesta. Tesin poisjäänti rahastoista poistaa samalla mahdollisuuden käyttää Tesiä referenssinä pääomasijoittajan varainkeruussa.

Tesin rahastosijoitusten rajoittaminen enintään kahdelle varainkeruukierrokselle ei huomioi rahastoihin sijoittamisen luonnetta ja sijoittajien vakiintuneita toimintatapoja. Käytännössä usein vasta neljännellä varainkeruukierroksella pääomasijoittajalle on kertynyt ensimmäisistä rahastoistaan niin paljon tuottohistoriaa, että sijoittajat kykenevät pelkän tuottohistorian perusteella tekemään sijoituspäätöksiä. Aiemmillä varainkeruukierroksilla Tesin rooli rahastosijoittajana on yleensä kriittinen. Tuottohistorian vakiinnuttuakin Tesin läsnäolo on usein tärkeää katalysointivaikutuksen vuoksi, ja Tesin mahdollisen poisjäännin sijoittajakunnasta tulisi tapahtua vähitellen, sijoitussitoumusta pienentäen useamman varainkeruukierroksen aikana. Merkittävän (ankkuri)sijoittajan yhtäkkinen poisjäänti sijoittajakunnasta toisen rahastosukupolven jälkeen tulkittaisiin kansainvälisessä sijoittajakentässä tyypillisesti tyytymättömyydeksi pääomasijoittajaa kohtaan. Tesin poisjäännillä voikin olla pelkän sijoitussitoumuksen poisjäännin lisäksi negatiivisia kerrannaisvaikutuksia. Lisäksi kiinnitämme huomiota siihen, että Tesin rahastosijoittamisen rajoittaminen kahteen varainkeruukierrokseen ei huomioi lainkaan pääomasijoittajan sukupolvenvaihdostilanteita. Sukupolvenvaihdostilanteessa uudistuneella tiimillä ei välttämättä vielä ole institutionaalisia ja/tai kansainvälisiä sijoittajia vakuuttavaa tuottohistoriaa, minkä vuoksi Tesin rooli merkittävänä sijoittajana on olennainen siitä riippumatta monesko varainkeruukierros hallinnointiyhtiöllä on menossa. Edelleen rahastosijoittamisen rajoittaminen kahteen varainkeruukierrokseen ei huomioi suhdanteista johtuvia varainkeruuhaasteita. Nykyisessä globaalisti haastavassa varainkeruumarkkinassa Tesin sijoitusstrategian muutoksen ajoitus on erityisen huono.

TEM:n kuulemistilaisuudessa TEM:n ja Tesin edustajat totesivat, että uudessa sijoitusstrategiassa on täytynyt tehdä valintoja eri vaihtoehtojen välillä. Herää kysymys, onko valintoja tehtäessä huomioitu lainkaan buyout-rahastojen erinomaisia tuottoja Tesin rahastosijoitussalkussa. Tesin sijoitukset buyout-rahastoihin eivät niiden vahvan tuottoprofiilin ansiosta ole pois muista sijoitusluokista vaan päinvastoin voitoilla mahdollistetaan lisää sijoitusvolyymiä kaikkiin Tesin sijoitusluokkiin. Tätä positiivista kierrettä ei ole rationaalista katkaista.

Yhteenvetona toteamme, että Tesin sijoitustoiminnan suunniteltu kaventaminen buyout-rahastojen osalta ja ylipäätään rahastosijoitustoiminnan rajoittaminen kahteen rahastosukupolveen heikentää merkittävästi sekä pääomasijoittajien toimintaedellytyksiä että kotimaisten kasvuyritysten rahoitusmahdollisuuksia. Työryhmän raportissa ei ole huomioitu buyout-rahastojen roolia Suomen talouden edistämässä, Mittelstand-yritysten luomisessa, voittajatoimialojen ja -yritysten identifioinnissa, yrityskentän uudistamisessa ja taloudellisen kasvun vauhdittajana. Tämän valossa näkemyksemme mukaan Tesin on jatkettava buyout-rahastosijoittamista, ja rahastosijoitustoiminnan ajallisesta rajoittamisesta on luovuttava.

MB PARTNERS OY

Juha Tukiainen, hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja